

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Decisio CLXXXI. De Constitutione Pontificia Pœnali & Revocatoria, non
promulgata in Provincijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

TITULUS XXXVII.

De Pœnis.

DECISIO CLXXXI.

De Constitutione Pontificia Pœnali & Revocatoria,
non promulgata in Provinciis.

SPECIES FACTI.

EDita est non multis abhinc annis Romæ Constitutio à SS. D. N. Benedicto XIII. *piiff. mem.* ac postmodum Concilio Patriarchali Romano, quod idem Sanctissimus instituit, inserta, in qua privantur sacrò asylo, qui meditatum committunt homicidium ac deliberatum contra Constitutionem Gregorii XIV. qui solum exceptit homicidium *proditorium*, seu illos homicidas ab asylo exclusos voluit, qui proximum suum *proditorie* occidunt. Constitutio Benedictina ad nostras partes, ut in Germania promulgaretur, non est missa, quantum mihi constat, & ideo à quibusdam dubitatum, an in Germania stringat. Venit aliquando ad me, in feriis autumnalibus ruri vacantem quieti, Reverendissimus quidam Vicarius Generalis, vir summæ & incomparabilis doctrinæ tam in Juridicis quam in Theologicis, meus quondam (quo non parùm glorior,

sed in Domino) Discipulus in Sacro Jure, & dixit, se Constitutionem Benedicti XIII. novissimam secutum jam duos extradidisse ex asylo Curiaæ Sæculari, meam mentem explorans, an bene vel malè fecerit? Respondi, me nòsse, quis sit & qualis, nempe talem, quem mihi longè præferam, ipsum melius scire, quid in illis circumstantiis factu opus fuerit. Quia tamen meam mentem rescire instanter voluit, reposui, ipsum omnino potuisse hoc facere, at obligatum non fuisse juxta meam doctrinam, qua trado, Bullas Pontificias novam legemponentes non obligare in Provinciis, in quibus promulgata debetò modò non fuit, præsertim pœnales, correctorias & revocatorias, qualis est ista Benedictina, quæ privat asylo meditatum homicidium absque proditorie factum, & sic punit certò modò, quos & quo modo non punivit Bulla Gregoriana, imò potius à
pœna

pœna defendit, dudum in his partibus recepta, adeoque eam corrigit & revocat quoad hoc punctum. Quo dato responfo exarsit Disputatio fervens, & Reverendissimus, ingenio & linguâ promptissimus, simul tamen modestissimus, & hilariter facetus, quasi nihil agendo ad duas horas ad

raucedinem usque me clamantem, & quod respondi, defendere conantem, benignè audivit, suis objectionibus minime contemnendis me fatigans in omni amicitia & gratiosa suavitate. In hujus tanti viri venerationem ventilanda mihi hoc loco digna videtur

QUÆSTIO.

An Constitutio Pontificia Pœnalis & Revocatoria, speciatim Benedicți XIII. de asylò, in Provinciis non promulgata, in iis obliget?

PROSPER Farinacius Consiliorum Criminalium lib. 2. Consil. 149. in quadam causa, in qua erat defensor Fisci pœnam sibi deposcentis, contendebat obligare, at non omnino evicit, quia in fine testatur, causam suam se expeditam per compositionem. Allegabat pro se Bellamer. Henricum Boich. Anton. Burgos. testantem de veriori, Quintil. Mandos. Paulum de Eleazar, Zaborell. Jo. Andr. Jo. Menoch. Card. Alexandrin. Hofsiens. Rosell, Navarrum in Consil. Tit. de Constit. Abbatem, sibi tamen non constantem, aliòsque.

Hæc opinio probari potest & solet his argumentis. 1. per solam promulgationem novæ Constitutionis factam Romæ habentur omnia novæ Legis constitutiva, & jam datur intentio Legislatoris, totum mundum Christianum obligandi, eò quòd

Promulgatio Romanalis sit, ut elapso moraliter sufficienti tempore divulgari ita queat, ut in exteris quoque provinciis ad omnium notitiam pervenire possit, ac pervenisse præsumendum sit: ergo omnes, etiam in exteris provinciis existentes, jam obligat, licet specialis ac solennis ibi promulgatio non fiat. 2. Nulla lex Ecclesiastica reperitur, quæ ultra Romanam requirat alibi novam promulgationem, & licet Leges Civiles requirant novarum Constitutionum promulgationem in singulis provinciis faciendam, ut ibi obligent, Ecclesia tamen illas nunquam acceptavit: ergo novæ Constitutiones Ecclesiæ non exigunt promulgationem aliam in singulis provinciis faciendam, ut ibi obligent. 3. Quando Pontifices nolunt obligare externos sine speciali promulgatione alibi faciendâ, & ad

ita-

italiam novas restringere leges, id solent disertè exprimere, ut Clemens VIII. in *Consl. sua* 83. & Innoc. X. in *sua Constit.* 13. § 28. to. 4. Bullarii. ergo, ubi id non exprimunt disertè, ut ordinariè non exprimunt, obligare intendunt exteros sine speciali apud ipsos facienda promulgatione. 4. Ecclesia quàm maximè desiderat in suis fidelibus conformitatem: sed hanc non obtineret, si novæ ipsius leges, quas plerumque solum Romæ promulgari facit, in externis provinciis non obligarent; ex quo sequeretur magna confusio, magna perturbatio. 5. Praxis obtinet & consuetudo, ut causæ gravissimæ variarum Nationum decidantur secundum Constitutiones solum Romæ promulgatas. Farinac. *lo. cit. n. 2.* Erasim. Chockier *de Jurisd. Ord. in Exempt. p. 1. q. 50. n. 7.* imò ut puniantur transgressores: sed quo iure fiunt hæc decisiones, & pœnæ graves infliguntur, si Constitutiones solum Romæ promulgatæ non obligent in exteris Provinciis etiam in foro interno, cum Ecclesia non puniat nisi propter culpam veram, aut præsumptam, in conscientia contractam, & pœna non habeat locum, ubi culpa vel delictum non præcessit. *can. dignum. caus. 3. q. 9. § c. sine culpa. de R. J. in 6.* ergo sana ratio non permissit, ut innocentes cum nocentibus ad paria judicentur. *Videant proin,* ut sibi non nemo videretur salubriter monere, *sententiæ contrariæ Patroni, quàm dura, quàm difficilia contra æquitatis ratio-*
(R. P. Picbler Decis. T. 2.)

nem, quàm aliena à suavi ac sancto Ecclesiæ regimine admittere debeant.

Hæc omnia autem, quamvis istam sententiam verè probabilem reddere valeant, mihi non videntur esse tanti roboris, ut contrariæ, quam semper habui pro æquiori & probabiliori, non porro subscribam. Moveor primò auctoritate Doctorum, qui communitis eam amplectuntur ut fatetur ipse Farinac. hic Adversarius. *d. l. n. 3. 4. atque n. 5.* existimat, si Fiscus, pro quo agebat ad pœnam, non habuisset alia fundamenta, eum ex hoc capite, quòd promulgatio novæ legis non sit necessaria ad obligandos exteros, præsertim si lex sit pœnalis, facilè succubiturum fuisse. Eandem opinionem, quæ exigit promulgationem in Provinciis exteris, apud eundem Farinac. vocant communem & magis communem Mantua, Angel. Capr. Alex. Anch. Burfatus & alii, veram autem & æquam, imò æquiozem, Fran. Consl. Senen. & Aufr. præsertim si lex sit pœnalis, uti hæc nostra, de qua agimus, quò in casu non pauci ex Adversariis quoque nobiscum sentiunt ex communi Doctorum distinctione, uti Alciat. Bellarm. Corn. Gabriel &c. allegat quoque totam idem Farinac. Idem sentiunt & alii DD. aliàs Adversarii cum Eximio Suarez, & magno Laymanno, de lege irritante, suspendente, annullante, revocante, sicut de puniente, de qua hic sermo. Absolutè autem de omni lege nova Pontificia universali, ut obliget in exteris
* Ff Pro-

Provinciis, specialem in his promulgationem, aut aliud ei æquivalens, exigunt præter dictos Armill. Solus. Becan. Less. de J. & J. l. 2. c. 22. dubit. 13. Nicol. Serar. disp. de Legib. à n. 36. Molina tr. 2. de J. & J. d. 395. à n. 6. Zypæus Anal. Jur. Pontif. ad tit. de Constit. n. 1. Gibalin. de scient. Canon. l. 7. c. 2. q. 1. Nav. in Man. c. 23. n. 44. licet in consiliis tit. de constit. conf. 1. oppositum tenuerit, atque ex Nav. & Alex. nostram quoque sententiam dici communem notat Cherubin. in Compendio Bullarum to. 3. ad constit. 95. Addidi, vel per aliud promulgationi æquivalens, per quod nolim intelligi notitiam claram vel sufficientem legis aliunde & quomodocunque obtentam, sed vel receptionem, usum, & observantiam communem, quo modo, licet nunquam fuerit promulgata in nostris partibus, stringit Bulla Cœnæ, & aliæ nonnullæ: vel mentem Pontificis clarè expressam, quòd intendat obligare ubique sine alia promulgatione, vel fortè etiam promulgationem præsumptam, quæ præsumptio post longum tempus, præsertim si aliæ conjecturæ accedant, in calu dubii inducitur teste Farinac. n. 7. cum Menoch. & Mascard. mihi autem neganda videtur hæc præsumptio, cum præsumi non debeant, quæ in factis consistunt, sed convincenter probari, præsertim ubi agitur de imponendo onere.

Probat assertio 1. ex communi regula, in c. 1. de N. O. N. tradita, vi cuius generaliter Jus Canonicum se-

quitur Leges Civiles in materia non spirituali, & peccatum non concernente vel immunitatem Ecclesiasticam, ubi Leges Civiles clarè aliquid statuunt, Jus autem Canonicum nihil, vel non clarè aliquid statuit. Sed Leges Civiles in Nov. 66. rubr. & c. 1. requirunt clarè promulgationem Legis novæ pro toto Imperio lata in singulis provinciis, ut in iis habeant vim obligandi: ergo. Neque dicas, illam regulam ex c. 1. de N. O. N. de sumptam locum habere tantum in causis Judicialibus; cum planè hæc restrictio regulæ tam universaliter positæ à Summo Pontifice fiat gratis & sine sufficienti fundamento. Dein si saltem in causis Judicialibus procedat, cur tribunalia Romana eam non observant, & in praxi, uti dicunt Adversarii, causas decidunt, & pœnas infligunt contra hanc regulam Juris proprii? At hinc, inquires, per Jus Canonicum consuetudinarium dictæ regulæ & Juri Civili, promulgationem in singulis Provinciis requirenti, derogatum est. Sed esto, si omnia derogatum esse per consuetudinem contrariam, at ista non est universalis, non viget ubique: ergo saltem alibi viget adhuc regula generalis ac manifesta Juris Canonici, Leges Civiles imitantis, ubi Jus Canonicum scriptum ac debitè promulgatum nihil aliud, saltem clarè, statuit.

Prob. 2. Ex Bulla sicut ad Sacrarum Pii IV. ubi Pontifex dat rationem, cur decreta morum Concilii Tridicini noluerit obligare ante lapsum 3. men-

mensium à promulgatione, & nisi in singulis Parochiis fuerint promulgata, scilicet hanc, in *di. Nov. 66. rubr.* contentam, quia Jure etiam Communi sancitum est, ut constitutiones novæ vim non nisi post certum tempus obtineant: ergo Papa generaliter approbat Leges Civiles, quæ post promulgatam in Provinciis singulis legem nolunt obligare ante lapsum certi temporis, quod quidem de Jure Civili est solum bimestre, ibi autem specialiter Pontifex statuit trimestre, sicut specialiter in singulis quoque parochiis Tridentinum promulgari voluit, cum tamen de Jure Communi (nempe Civili, quod in reliquis imitari velle videntur Sacri Canones) sufficiat in singulis Provinciis: ergo Pontifex generaliter amplectitur Jus Civile quoad promulgationem in singulis provinciis, & ab hac facta lapsum 2. mensium, nisi ipse specialiter aliud exprimat, & in parochiis quoque promulgationem exigat, aut lapsum majoris temporis post illam requirat. *Confirmatur ex c. 12. de Pœnit.* ubi dicitur, Medicos, qui pergunt visitare ægros periculose decumbentes, & non curant, ut ægri vocent medicum animæ seu confessorium, illa legē, quæ ipsos ab ingressu Ecclesiæ arceri præcipit, non teneri, nec pœnæ subiacere, antequam *Pralati locorum* particularium hanc legem promulgaverint: ergo Pontifex se conformat Juri Civili, & specialem in Provinciis legem Eccle-

siallicarum promulgationem requirit ultra Romanam, nempe ut in Provinciis externis obligent.

Dices 1. hanc legem quidem non stringere ante novam promulgationem quoad illam partem, secundum quam statuit pœnam, non tamen quoad alteram partem, secundum quam præcipit medicis, ut moneant ægrum, ut advocet medicum spirituales. Ita cum Suar. Palao, & Navarro quidam Neotericus in *tract. de Legib.* (quem vocat *Scientiam Legum*) p. 1. c. 1. §. 2. n. 43. Dices 2. textus c. 13. cit. continet casum particularem, & exemptionem à regula & via ordinaria, per quam firmatur potius regula in oppositum, ac tacite insinuatur, semper & universaliter, ubi Pontifex non expressè requirit promulgationem in particularibus locis & Provinciis, obligationem legis statim ubique induci, quando & quomodocunque notitia illius ad externas provincias devenerit, vel saltem devenisse ex lapsu temporis proportionaliter necessario præsumi potest; donec enim notitia novæ legis pervenerit ad externos, promulgatio nondum est omnino completa. *Ad 1.* Imprimis sine fundamento asseritur, dictam legem pro medicis latam, cum prorsus una eademque sit, ac de tota lege sine ulla distinctione Pontifex dicat, eam esse, antequam obliget, promulgandam in locis particularibus, quoad partem quidem pœnalem, non verò quoad præcipi-

Ff 2

entem

entem opus habere nova promulgatione. Deinde si quoad partem pœnalem opus habet promulgatione nova, saltem lex Pontificia pœnalis, de cujusmodi hic est quaestio, debet promulgari in Provinciis, quod tamen ille Neotericus negat. Ad 2. Negatur, quod sit *exceptio* à communi regula, sed potius dici debet *exemplum* seu declaratio recepti generaliter Juris Civilis pro omni casu, in quo Jus Canonicum vel Papa non clarè exprimit, se intendere in omnibus Provinciis sine alia inibi facienda promulgatione legi tribuere vim obligandi; cum enim Jus Canonicum generaliter receperit Leges Civiles in c. 1. de N. O. N. ubi nihil diverfi statuit, ac insuper Pius IV. se referat & quasi fundat in Lege Civili promulgationem in singulis provinciis exigente, ut supra ex adjecta à Pontifice ratione annotavimus, & sic legem istam Civilem specialiter quoque approbet & quasi canonizer, verisimilius planè videtur esse, quod mens Pontificum sit generaliter hac in parte sequi Jus Civile promulgationem in Provinciis requirens ad hoc, ut novæ leges ibi obligent.

Prob. 3. Ex ratione. Siquidem illa ipsa causa, quæ induxit Imperatores, ut nollent obligare suas leges novas pro toto Imperio latas, antequam in singulis provinciis promulgarentur, & à die promulgationis fluxissent duo menses, reperitur etiam in Lege Ecclesiastica nova pro toto mundo Christiano lata, scilicet ut

vitetur confusio, perturbatio, difformitas in populo Christiano, cum hi obligarentur, alii non, hi citius, alii ferius, scilicet propter ignorantiam, quæ haud immeritò obendi potest à remotioribus ab Urbe populis, licet fortè per accidens ad aliquos in particulari pervenerit notitia: qua enim ratione præsumi potest, quod ad remotiores populos, & quosvis in particulari, vel ad majorem partem pervenerit, etiam post longum & longissimum tempus, notitia legis solum Romæ promulgatæ, licet nemo ex officio curet notitiam perferre ad exteras nationes per promulgationem competentem & tali modo factam, ut singulæ nationes mentem Legislatoris intelligere valeant? Id quod magis adhuc procedit, si hujusmodi leges novæ frequenter ferantur, uti hodie contingit, dum tot Bullæ & Constitutiones Pontificiæ emanant. Hæc ratio singulariter efficacis est in legibus pœnalibus, irritantibus, revocatoriis &c. ita ut non pauci ex Adversariis cum Suar. & Laym. agnoscant, has leges in Provinciis promulgandas esse, ut obligent. Sed ubi est eadem ratio, censetur quoque esse eadem Juris dispositio, si Jus non expressè aliud statuat, per l. illud. ff. ad L. Aquil. l. illud. C. de SS. Eccles. Jus autem Canonicum nullibi diverfum quid statuit in hoc puncto à Jure Civili: ergo.

Dices 1. Licet hæc ratio potuisset Pontifices permovere, ut idem statuerent, quod Leges Civiles: sed de facto

facto non permovet, cum praxis & consuetudo sit contraria. 2. Non æqualiter pugnat eadem ratio in Legibus Ecclesiasticis & Imperialibus; nam hæc concernunt forum & actus externos, illa verò animum præcipue & forum internum. *¶* Ad 1. Defacto permovet Pontifices, cum ex una parte generaliter sequi velint, Leges Civiles, ubi speciale ac diversum non ordinant, ex altera verò nihil diversi statuerint, vel legem contrariam nullibi posuerint. De Praxi & consuetudine infra. Hic sufficit, modo Adversarii paritatem rationis agnoscant, propter quam Leges Ecclesiasticæ in hoc puncto non recedant à Civilibus. Ad 2. Quare non pugnet ratio æqualiter etiam in Ecclesiasticis Legibus, cum hæc non minus per se, directè, ac immediatè spectent tranquillitatem ac felicitatem reipublicæ Christianæ per actus externos & in foro externo promovendam, quam Leges Civiles tranquillitatem & felicitatem politicam per dictos actus externos obtinendam, hæc simul ligent conscientiam (quod & Leges Imperiales faciunt) ac animum bene disponant, ac ultimò homines fideles ad salutem & felicitatem supernaturalem dirigere intendant?

Prob. 4. Ex convenientiâ & conducibilitate ad suavius regendam Ecclesiam, vastissimum corpus, toto mundo diffusum, & constans ex diversissimis Nationibus, inter se multum discrepantibus genio, indole,

moribus &c. Atque ideo dari possunt in particularibus Provinciis speciales rationes, atque circumstantiæ, propter quas novæ leges potius obessent quam prodesse, ac non sine violentia, vel saltem sine fructu aut spe observationis, obruderentur cum dispendio animarum ac prostratione potestatis Ecclesiasticæ: ergo valde expedit Pontifices non statim obligare exterarum nationes facta promulgatione Romana, antequam per Archiepiscopos, qui melius norunt mores & indoles suorum subditorum aliasque circumstantias, curet in Provinciis promulgare, & mediante hac promulgatione vim legi tribuere, postquam nempe notatum est justè nihil opponi posse novæ Legi in Provinciis exteris.

Dices. Hoc modo Leges Pontificiæ pendebunt ab Episcopis, & Principibus sæcularibus, datur occasio impediendi vim legis impediendo promulgationem in suis terris, & præjudicatur uniformitati Ecclesiæ, ac obedientiæ Summo Pontifici debita. *¶* Pendebunt Leges Pontificiæ quidem ab Episcopis ut arbitris & circumstantiarum peritis informatoribus, ne leges magis noxiæ quam salutares introducantur, & quasi per vim imponantur, quas provident verissimè non observandas, & vix observationem vel ne vix quidem sperari posse apud suos subditos; non tamen pendebunt ab Episcopis ut conlegiatoribus, aut autoritativè potentibus se opponere. Si sæculares Prin-

Ff 3.

cipes:

cipes viâ facti, violentè, & sua potestate damnabiliter abutentes impedirent promulgationem novæ legis per Episcopos faciendæ, & sic vim legis, utique facerent contra omnes & obligationem; quod per accidens est, ut per accidens foret, si prohiberent, ne subditi sui in suis terris observent legem novam Romæ promulgatam. Aliud est, si Principes sæculares ex iusta causa iudicarent, legem novam Ecclesiasticam in suis terris non fore utilem, sed magis noxiam, & sic deprecando promulgationem in suis provinciis impedire laborarent cum debita observantia ac reverentia erga Sedem Apostolicam. Uniformitas Ecclesiæ universæ quoad observationem omnium legum Pontificiarum nunquam fuit, nec unquam sperari poterit, cum multæ non quadrent pro omni Provincia & populo, multæ etiam pridem in quibusdam locis abrogatæ, multæ nunquam usu receptæ &c. id quod futuris quoque legibus communi fato haud dubiè eveniet. Obedientiæ Summo Pontifici debitæ longè magis præjudicatur, si leges imponantur invitis sine prævia exploratione, an quadrent pro hoc loco, vel an spes sit observationis &c. sic enim faciliè continget, eas passim non observari, & sic graviter peccari contra obedientiam Pontifici debitam, ac si prævia exploratione circumstantiarum per novam in Provinciis promulgationem suaviter atque ideo majore efficacia introducantur, & tum primum

vim obligandi obtineant. Nihil fit contra obedientiam Pontifici debitam, si legem Romæ promulgatam non observent populi exteri, nisi Papa specialiter velit eos obligare sine nova in Provinciis promulgatione, ut & si Archi- & Episcopi promulgatæ iussu informant Pontificem, in suis Provinciis & Diocæsesibus legem non fore utilem, & sic promulgationem specialem modestè deprecantur.

Reliqua, quæ in contrarium adducta sunt, faciliè concidunt ex hucusque disputatis. Ad 1. *diff. Antec.* habentur omnia legis novæ constitutiva pro locis, in & pro quibus promulgata non est. *N. Antec. & Conf.* Negatur pariter, mentem Pontificis ac intentionem esse obligandi totum mundum Christianum, casu quo Romæ tantum promulgatur nova lex, nisi id specialiter exprimat (si enim solum in mente intenderet etiam exteras provincias obligare, non verò exprimeret modo ab Ecclesia intelligibili, nihil ageret.) Ratio negandi ista patet ex dictis. Ad 2. non est necesse, ut detur specialis Lex Ecclesiæ requirens promulgationem in Provinciis, modo non detur lex hujus promulgationis necessitatem specialiter & disertè negans jam sufficit, quia Leges Civiles requirunt necessitatem talis promulgationis, quas Ecclesia etiam quoad hoc generaliter acceptavit, non statuendo contrarium, *vi c. 1. de N. O. N. imò & specialiter approbavit in Bulla Pii IV. se referentis, & rationem promul-*

mulgationis novæ ultra Romanam faciendæ fundantis in Jure Civili. Id quod confirmant c. 13. cit. de Pœnit. Identitas rationis, quæ æquè reperitur in Ecclesiasticis atque in Imperialibus Legibus, item convenientia & conducibilitas ad suavius regendam Ecclesiam, idem corroborant. Ad 3. Quando Pontifices specialiter expriment, se velle, ut in Provinciis quoque promulgetur lex nova, non faciunt exceptionem à communi regula, sed novò exemplò confirmant, quòd se Juri Civili velint conformare in suis Legibus. Ad 4. jam satis est suprà annotatum, concordiam omnium fidelium nunquam fuisse, nec sperari deinceps posse quoad observantiam omnium legum; cum multæ in quibusdam locis abrogentur, multæ nunquam recipiantur &c. De in concordia & uniformitas ista per sententiam oppositam non tam promovetur, quam impeditur; cum leges solum Romæ promulgatæ passim in Provinciis vel non satis innoscant, vel non observentur. Et hinc oritur longè major confusio, & deformitas ac perturbatio Ecclesiæ, præsertim quoad leges pœnales, irritantes, casuum reservationem statuentes, revocatorias &c. Ad 5. dist. Ma. Praxis, consuetudo, & stylus Curie Romanæ sic habet, pro foro externo judicantis & punientis conformiter oppositæ sententiæ tanquam probabili. *trans. Ma.* Etiam aliorum tribunalium extra Curiam Romanam, aut pro foro etiam interno, quasi in con-

scientia non liceret nostram sententiam æquè, imò magis probabilem tutâ conscientiam sequi. *N. Ma.* Dixi, *trans. Ma.* vehementer enim dubito, & in nullo Authore reperi, Praxim Curie Romanæ etiam esse in casu, quo quis Romæ litigans allegaret nostram sententiam habitam pro verè probabili imò probabiliori, vi cujus in aliis provinciis existens, in quibus non fuit facta promulgatio Legis, seque illâ non obligatum fuisse diceret, vel assereret se hanc legem propter defectum promulgationis in sua provincia factæ semper ignorasse, & ignorantiam suam fuisse inculpabilem. Nec enim video, quò Jure talem condemnare possit aut punire Curia Romana, cum ob probabilitatem nostræ sententiæ (quam scit à multis defendi acteneri, nec reclamare Pontifices) convinci nequeat, quòd sit reus, quòd contra legem, tam probabiliter in suo loco non existentem, egerit, vel deliquerit; aut quòd legem Romæ duntaxat promulgatam sciverit, vel culpabiliter ignoraverit. Quo pacto contra talem causa decidere poterit, pœna dictari? Cum obstant communia inter Jurisperitos & Theologos recepta principia, vi quorum nemo condemnari, vel puniri possit, nisi per legitimas probationes convictus aut confessus, & quem nulla justa exceptio defendit: ego cerè non audeam. Unde probatur in tali homine culpa vera, vel præsumpta, præsertim pro foro interno? Illa non-nemini annexa admonitio, vel

vel adhortatio, intempeſtiva videtur eſſe, nimis ſcrupuloſa, nec ſatis fundata (ut quorundam cenſuræ adverſus noſtram ſententiam nimis præcipites, & ignorantiam noſtræ ſententiæ fundamentorum indicantes) nihil me movet, ſed potius in adverſarios quadrat, qui longè duriora, magisque difficilia, ac aliena à ſuavi Eccleſiæ regimine debent admittere ſecundùm hucusque declarata, imò multum habent negotii, ut praxim & ſtylum Curie Romanæ, quem identidem jactant, ita illimitatè & pro utroque foro à ſe admiſſum defendant, atque oſtendant, quo pacto exterum, tam juſta & probabili exceptione munitum, qua opponit, talem conſtitutionem, ex qua deciderè cauſam, & ſe condemnare, vel punire molitur: in ſua patria & provincia promulgatam non eſſe, adeoque non exiſtere ob defectum partis conſtituentis vim obligandi, juſſè poſſit condemnare vel punire.

Ad propoſitum caſum objicies adhuc, quod ille Reverendiſſimus, de quo in ſpecie facti, ut plurimum uſit, hoc modo: Ex mea reſponſione, quam Reverendiſſimo dedi, ſcilicet ipſum potuiſſe quidem, at obligatum non fuiſſe, extradere ex aſylo reum homicidii meditati juxta Bullam Benediſti XIII. ſequitur, eum potuiſſe ſequi legem non exiſtentem contra legem exiſtentem; nam lex ſeu Conſtitutio Gregorii XIV. privans aſylo ſolum proditorium, non verò mediatum homicidium committentes, in

Germania exiſtit; lex autem ſeu Conſtitutio Benediſti XIII. in Germania non exiſtit; quia lex non debet promulgata non eſt lex, utpote carens conſtitutivo eſſentiali, ut habet communior & mea quoque ſententia. *Re.* Veram nihilominus fuiſſe meam reſponſionem ex duplici capite. 1. quia licitum eſt ſe conformare probabili ſententiæ, conſequenter & licitè potuit iſte Reverendiſſimus amplecti ſententiam oppoſitam, quæ dicit, legem Romæ duntaxat promulgatam exiſtere & jam dari in & pro aliis provinciis, in quibus non eſt promulgata; obligatus autem non fuit eam amplecti, & ideo extradere reum ex aſylo, cum potuiſſet ſequi noſtram ſententiam, æquè vel magis probabilem, juxta quam non exiſtit lex nova in Provinciis non promulgata. 2. quia exiſtentes in exteris Provinciis nullibi prohibentur acceptare legem Pontificiam apud ſe non promulgatam, ſicut nulli jubentur acceptare: ergo licitè potuit (citra obligationem tamen) iſte Reverendiſſimus ultronea acceptatione ſequi legem & Conſtitutionem Benediſti XIII. Romæ & poſtea per Concilium in tota Italia debitò modò promulgatam; ac certò, ſi forſan cauſa fuiſſet Romam, & ipſe propterea delatus, vicifſet, ac ibi apud legitimum Judicem aſſiſtentiam invenifſet pro foro externo, ac proin etiam in interno tutus fuiſſet, ſicut tutus fuit extradem-